

naši odborniki več člankov v Prosveti, Potopniku in Učiteljskem tovarišu, kjer je nastala za šolski radio celotna rubrika.

Po naročilu našega odbora je spisal prof. Niko Kuret brošuro »Šolski radio« in jaz sem iz esperanta prosto prevedel knjigo »Sedaj vem, kaj je radio«. Kuretova brošura razlaga bistvo šolskega radia in njegovo organizacijo ter opisuje njegov razvoj v tujih državah in njegove možnosti pri nas. Moja knjiga obravnava uvod v radiotehniko. To delo je bilo do sedaj prevedeno že v 11 evropskih jezikov.

V lanskim počitnicah se je vršil v Ljubljani in Mariboru radio-tečaj za učiteljstvo. Oba tečaja sta imela skupaj 80 udeležencev, tako da je statistika izkazala že 420 učiteljev radio-amaterjev.

Pri tako ugodnih pogojih ni odbor več okleval in je pričel v jeseni s svojimi prireditvami. Prva oddaja je bila 3. novembra t. l.

Vsak začetek je težak. To velja tudi za naše prireditve. Bile so dobre, bile so pa tudi slabe, vendar je bilo po mojem mnenju dobrih več ko slabih. Vse prireditve so bile bolj ali manj poskusne, nikakor pa ne zgolj slučajne, saj smo se pri sestavljanju programov ozirali na letne čase, važne obletnice in vse šolske proslave. Priznavam, da se nismo držali učnih načrtov, saj v začetku to tudi ni bilo mogoče, marveč smo razpisali naslove za naše oddaje, ki so jih posamezni učitelji izdelali in predvajali; kasneje pa smo pozvali učiteljstvo, da se je s primernim gradivom samo prijavilo. Tako smo lažje dobili predavatelje. Vseh prijavljenih naslovov nismo sprejeli, temveč samo one, ki so bili v skladu z namenom šolskega radia, t. j., da so nudili nekaj, česar ni mogel podati učencem učitelj sam. Število dobrih predavateljev je redno raslo. Želimo, da bi se še bolj povečalo, da ne bomo v zadregi, kadar nam bodo sredstva dopuščala, da poskočimo s številom oddaj na teden.

Šolski radio je priredil letos 61 prireditev in sicer:

šolskih proslav	6
vzgojnih predavanj	7
prirodopisnih	13
tehničnih	6
domovinoznanskih	6
jezikovnih	4
potopisnih	4
zgodovinskih	2
dramatičnih prireditev	3
glasbenih	3
nabožnih	2 in
različnih	5 - sku-

paj 61 prireditev, ki so se predvajale kot akademije, koncerti, predavanja, dialogi, reportaže in slusne slike — Vidimo, da je bil program po vsebini in obliki zelo raznovrsten ter je gotovo razširil obzorje učencev in poživljal pouk, saj so take oddaje za šole nekaj nenavadnega in zato posebno zanimive. — Če se torej naše prireditve niso približale bistvu šolskega radia, so bile vsaj vzpodbudne in zanimive.

1. februarja smo uvedli 10-minutna poročila za mladino. Oddajajo se pri vsaki naši prireditvi razven proslav in koncertov. Ta poročila so se mladini zelo priljubila in bi jih težko zopet pogrešala. Obsegajo same aktualne zadeve, ki zanimajo mladino.

Statistiko smo letos izpopolnili na podlagi okrožnice, ki jo je poslala kr. banska uprava vsem šolam. Sedanja statistika izkazuje 66 šol, ki imajo lastne radio-aparate, in naštete okroglo 250 šolskih upraviteljev, ki dajo svoje aparate šolam na razpolago. Radio-aparate ima 40 osnovnih šol, 14 meščanskih in strokovnih ter 3 srednje šole. To je lep prirastek od lanskega leta, saj se je število šolskih aparatov zvečalo za eno tretjino in ima petkrat več šolskih upraviteljev radio-aparate ko lansko jesen.

Odbor je v eni zadnjih sej, opiraje se na statistične podatke, sklenil, da bo oddajal v

POZOR!

Učiteljstvu mariborskega okrožja!

**Knjigarna
Učiteljske tiskarne v Ljubljani**

je otvorila v začetku julija

v Mariboru

v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki so jo te dni prejeli vse šole mariborskega okrožja

Splošne vesti.

— Učni načrti za srednje in osnovne šole. V torek 20. t. m. se je sestal na sejo glavni prosvetni svet ministrstva prosvete v Beogradu, ki je razpravljal o novih učnih načrtih za srednje in osnovne šole. Iz dravske banovine sta na sejo odpotovala načelnik prosvetnega oddelka banske uprave gospod Josip Mazi in gospod Ivan Dimnik, predsednik sekcije JUU za dravsko banovino.

— Redno plačevanje članarine svojim društvom je najboljši dokaz zavezanosti in poštovanega članstva. Odlaganje povzroča od dne do dne večje zastanke, ki jih člani le s težavo poravnajo. Na prvem rednem zborovanju naj pripravijo vsa društva točen načrt za plačevanje članarine, ki ga naj člani in društveni blagajniki točno izvajajo. Blagajniki sreskih društev naj sproti nakazujejo vplačano članarino sekciji, da ne bo nepotrebnih zastankov.

— Za »Popotnika«, ki je naše edino pedagoško glasilo in ga morajo imeti po odredbi ministrstva prosvete vse šole, je veliko zastankov na članarini. Vse šolske upravitelje naprošamo, naj poskrbe, da bodo kmalu plačani zastanki, da bo mogel list nemoteno izhajati in vršiti v polnem obsegu svojo nalogo.

— Reklamacije glede dostavljanja »Učiteljskega tovariša« in »Popotnika« naslavljajte vedno na upravo, ne na uredništvo.

— Ljudevit Stiasny sedemdesetletnik. Šolski nadzornik v p. Ljudevit Stiasny praznuje te dni sedemdesetletnico. Zaslužnemu šolniku in iskrenemu tovarišu, ki je posvetil vse svoje bogato znanje napredku šole in podvigu učiteljstva, iskreno čestitamo z željo, da bi še dolgo vrsto let užival krepak in čil zasluženi pokoj. O njegovem delu na šolskem in prosvetnem polju bomo še poročali.

— Za Slovensko šolsko Matico. Odbor Slov. šolske Maticе bi rad, da pride letošnji književni dar naročnikom v roke že tam kje okrog Božiča, kar je zima najprikladnejši čas za branje. Zato je del rokopisov že v strojih Učiteljske tiskarne. Toda ali bo v istini mogoče razpošiljati knjige za Božič, to zavisí sedaj največ od — naročnine. Do danes je ni še skoro nič vplačane, a književna naklada se v tiskarni ne more določiti, dokler odbor točno ne ve za število naročnikov. To je torej sila pereč problem! Za letošnje prejemne naročniki troje knjig: Ena bo Pedagoški Zbornik,

ki prinaša to leto razprave o velikih pedagogih, oziroma vzgojevalcih človeštva (Komen-sky: Tristoletnica Velike didaktike, Kerschen-steimer, Goethe: Stoletnica smrti, Slomšek: Sedemdesetletnica smrti, dr. Bezjak), ki so vse živo aktualno in tudi razumljivo pisane. Dalje precej obširna Psihologija (spisal prof. Ozvald), ki je tako zasnovana, da bo učitelji in učiteljici pomagala konkretno razumevati dečka in deklečo pa tudi človeka izven šole, kolikor je eden in drug individualna celota in tudi kolikor je člen v verigi sedanje jako zapletene kulture. In slednjič študija o Goethejevi »Pedagoški provinciji«, v kateri ta sekularni duh že pred več ko sto leti povsem moderno razmišlja o »novi« šoli. Odbor je storil, kar je le mogel. Prosimo pa tudi gg. poverjenike in naročnike, naj poskrbe, da naš blagajnik čim prej, a najkasneje do Vseh svetnikov prejme naročnino (po 30 Din). Pa porečes morda, ljubi tovariši ali tovarišica, da je sedaj trda za gotovino in da je tudi 30 Din že »denar«. Je res, kdo izmed naših šolnikov bi tega ne čutil na lastni koži! Ali uvažujta, to prosí odbor, da Vama je v teh hudih časih, ki nas vse tarejo, vendarle najvernejši in tudi najdobrohotnejši drug še — knjiga, ki bi Vaju hotela bodriti in voditi. Zato ji omo-gočita s svojim brezdvomno pritriganim pri-spevkom, da — zagleda beli dan! Edina moč, ki v takih stiskah, kakor so današnje, kaj za-leže, je samopomoč. Naj bi za to uvidevanje našega učitelja in učiteljice ne hvalil samo Učiteljski dom, ampak tudi — Slovenska šolska Matica. — Odbor SSM.

— Nove odredbe glede kolkovanja raču-nov, objav in čekov. Kakor znano, je bilo kol-kovati račune trgovcev in obrtnikov doslej z 10 parami, če so se glasili samo na 100 Din; če so se glasili na vsote preko 100 Din, jih je bilo kolkovati z 20 parami. S 1. septembrom t. l. je pa stopil v veljavo novi takсни zakon tudi glede računov trgovcev in obrtnikov ter je kolkovati od tega dne naprej te račune ne-glede na to, ali se glase na vsote preko 100 Din ali na manj, vsakega s kolkom za 25 par. Pro-dajalci kolkov morajo skrbeti, da imajo s 1. septembrom pričenši tudi te kolke v zalogi. Pri računih trgovcev in obrtnikov znaša kazen 50 kratni znesek neplačane pristojbine, torej je posebno paziti, da se taki računi prav kol-kujejo. Na reklamne objave, kakršne se pri-lepljajo na hiše, na okna itd., je znašala taksa dozaj tudi samo 10 par; od 1. septembra t. l. je povišana tudi ta taksa na 25 par. Kazen znaša tu 10 kratni znesek neplačane pristoj-bine, torej je tudi pri takih objavah paziti, da se prilepí nanje kolek za 25 par ter se čez en ali piše ali pa pritisne štampiljka. Čeke na iz-plaćila pri Poštni hranilnici je prav tako kol-kovati od 1. septembra t. l. dalje vsakega s 25 parami. Ker je tiskani dozaj na njih samo kolek za 10 par, je prilepiti na ček še dopol-nilni kolek v znesku 15 par, oziroma 20 par, ker kolkov po 15 par ni v zalogi. Pisati ni čez ta dopolnilni kolek ničesar, ker ga bo uničila poštna hranilnica sama s svojo lastno štam-piljko.

— Na željo staršev se bo vršil tudi letos pod okriljem Francoskega inštituta v Ljubljani mladinski francoski tečaj, kjer se bo po-učevala francoska konverzacija in osnovni pojmi slovnice. Namenjen je v prvi vrsti učencem, ki mislijo vstopiti pozneje v gimna-zijo, kjer dela v prvem razredu baš franco-sčina največ težav, ker se učitelj zaradi veli-kega števila dijakov ne more baviti z vsakim posebej tako, kakor je to v začetku franc. pouka posebno potrebno. Tečaj se bo vršil za dečke od torkih in četirkh od 3.—4. pop. v razredu deške vadnice na Resljevi cesti, vo-dil ga bo prof. dr. Novak. Pouk se je pričel v torek 20. septembra. Vpisnina, obenem čla-narina za september je 10 Din, nato po 30 dinarjev mesečno neglede na praznike, plač-ljiva začetkom vsakega meseca. Število učen-cev je omejeno, zato se je javiti pravočasno.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK

† Fran Megla.

Prijatelju in tovarišu v spomin.

Ko smo Te, dragi prijatelj, spremljali dne 13. septembra t. l. v veliki družbi domačinov, znancev, prijateljev in tovarišev Tvojih iz vsch krajev tje gor na mirni hribček pri Sv. Lenartu k večnemu počitku, mi je uhajal spomin dolgo nazaj v ono dobo, ko sva se pred okroglo 50 leti šolala v Mariboru. Nisva bila sicer v enem in istem razredu, ker si bil Ti 3 leta pred menoj, a združena sva bila v dijaš-škem društvu »Zborčke«. To je bilo tajno društvo, torej brez potrjenih pravil, kjer smo se mladi učiteljskički navduševali za narodne ideje ter skušali nadomestiti v maternem je-ziku to, kar se je na zavodu takrat glede go-jitve slovenščine zametalo.

Petdeset let je od one dobe, torej pol stoletja, a živo se še spominjam besed, katere si, dragi pokojnik, povodoma nekega preda-vanja v »Zborčko« izrekel. Učitelj bodi z ljudstvom, a ne nad ljudstvom, ako hoče, da bo njegovo delo v šoli in izven šole imelo uspeh! Učitelj bodi z ljudstvom! To Ti je bi-la deviza, to Ti je bilo geslo, katerega si se ves čas svojega dolgoletnega službovanja kot učitelj držal. Povsod, bodisi pri Sv. Tomažu, pri Sv. Bolfenku na Kogu, pri Sv. Janžu, v Svetinjah in pri Sv. Lenartu, v svojem rojst-nem kraju, si bil vedno z ljudstvom in ne nad njim, zato Ti je ljudstvo tudi zaupalo, zato Te je tudi ljubilo.

Spominjam se tukaj samo Sv. Bolfenka, kjer si, dragi pokojnik, pri ondotnem ljud-stvu še dandanašnji v tako dobrem in hvalež-nem spominu, da je tamkajšnja — sedaj že tretja generacija — prenesla to ljubezen in zaupanje na Tvojega sina Milana, ki je pred par leti tamkaj služboval in se je prebival-stvo na mah na njega privadilo in se ob slo-vesu težko ločilo od njega.

Prav ob njegovi 70-letnici ga je zrušila smrt. Spet se je razredčila vrsta stare garde, ki ji je bila narodnost stožer vsega hotenja in delovanja. Ker pokojni svojega prepriča-nja ni skrival pred nikomer, ker je smatral za svojo učiteljsko dolžnost, da vkljub vse-mu orientira prebivalstvo svojega šolskega okoliša proti jugovzhodu, zato ni čuda, da je ob izbruhu vojne romal ukljenjen v Gradec. Avstrijska justica je iskala mrlično svoje žrtve in našla jo je v učitelju-idealistu, ki je bil prenaiven, da bi se znal izviti iz strašnih krempljev. Obsodli so ga na štirinajst mese-cov. Skrb za ljubljeno in mnogoštevilno rod-bino, ki je ostala brez rednika, bi ga ubila, da ni našel uteh v elitni družbi sotrpinov, o katerih je govoril vsekdar z največjim pono-som.

Pokojni je bil tipičen intelektualce pre-teklega stoletja. Razpolagal je z naravnost ogromnim znanjem. Njegova gostoljubna hi-ša je zbirala prav pogosto vesel krog mlade inteligence, ki je pod njegovim vodstvom raz-pravljala o vsem mogočem. Če je debata po-stala preburna, je poznal dva preizkušena re-cepta. Ali je segel v svojo bogato založeno knjižnico, s priznanim avtoritetom zaključil raz-pravo, ali pa je kot strasten ljubitelj petja napeljal prekipajočo bojevitost v mirno vodo sladke muzike.

Kot učitelj je bil rojen metodik. S prena-pnjenimi razredi je dosegel odlične uspehe. Celo pokojni Končnik se je divil njegovi di-daktiki in sodelovanju slahernega učenca v razredu, ki je štel 80 glav.

Svojem je bil skrben oče in pri vsej svo-ji miselni bojevitosti neizmerno mehkega sr-ca. Največja uteha v dneih bolezní mu je bilo njegovih devet vnukov in vnukinj ter zavest, da se je njegovo življenjsko delo zrcalilo v gosposkarskem in kulturnem napredku ljub-ljenega šolskega okoliša Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.

Na prelepem griču, kjer leži pokopališče, se je strnilo okrog groba poleg ogromne mno-žice domačinov učiteljstvo ormoškega okraja. Ko so se razlegali preko naših goric zadnji akordi poslovične pesmi, ko so nežne roke nametale cvetja grobu do vrha, tedaj so pri-čale solze na obrazih mož in žena — njegovih bivših šolarjev — in na obrazih tovarišev: Umrl je mož! Ko smo se vračali vsak v svoj kraj, nam je tožno misel sladila zavest: To-varištvu vendar ni prazna beseda!

Dragi tovariši! Nad 20 let si služboval v svojem rojstnem kraju. Poznal si svoje ljud-stvo in ljudstvo je poznalo Tebe. Tukaj med ožimi svojimi rojaki boš užival večni mir. Uverjen sem, da se bo ob obisku njive božje vsak bivših Tvojih učencev rad pomudil pri Tvoji gomili in se spomnil s hvaležnim srcem, da si mu bil dobrohoteč učitelj.

Počivaj, dragi prijatelj in tovariš, v miru po težki življenjski borbi!

A Kosi. — X.

V našem domu.

Po desetletnem, smotrenem in požrtvo-valnem delu, skrbnem zbiranju in dobrem gospodarstvu je dobilo naše učiteljstvo za svojo deco prvi »Učiteljski dom« v dravski banovini.

Že dolgo sem iskal prilike, da obiščem svoje severne tovariše in prijatelje, da mi pokažejo sad svojega truda in žrtve, svoj dom, ki naj ne bo dom samo deci učiteljevih otrok, ampak dom in ognjišče vseh tovarišev iz dravske banovine, posebno pa onih od se-verne meje.

Uverjen sem bil, da so naši gospodarni tovariši napravili nekaj dovršenega in lepega, reči pa moram, da sem bil prijetno iznena-den, ko sem zagledal ta prvi učiteljski dom.

Nešel sem mnogo več, kakor sem pričakoval. Na lepi Kozarjevi ulici, z razgledom na temno Pohorje proti jugu in na bližnje vino-gradne gorice proti severu se dviga v skupini vil lepi »Učiteljski dom«, obdan s sočnim ze-lenjem prostornega vrta.

Po pristrčnem pozdravu s tovarišem upravitnikom in njegovo ljubeznivo gospo, našo gospodinjjo, sem začutil takoj pri vstopu ono domačnost, ki jo pogrešamo skoraj v vseh domovih.

Tu ni onih dolgih praznih koridorov z vr-sto vrat, ki spominjajo na hotele in prenočiš-šča. To je dom, saj seva iz vseh kotov, s stopnišča, iz vse arhitekture, prava doma-čnost. Tu je naša deca kakor doma.

V prijazni učilnici so pri delu in učenju naši otroci. Najmlajši, ki ga malo muči do-motožje, se je zatekel h gospodinjji — materi v kuhinjo, da se pri njej potolaži.

— Opozarjamo na današnje priloge največje jugoslovenske tovarne volnenih izdelkov Vlada Teokarović & komp., Paračin, katera je otvorila svojo detailno prodajalno v Ljubljani, Gradišče 4.

— II. kongres Učiteljskega ferijalnega saveza. V mesecu avgustu se je vršil ob priliki letovanja jugoslovenskega ferijalnega učiteljskega v koloniji v Veliki Ili. kongres UFS. Glavni poverjenik in poverjenik za dravsko banovino tov. Mrovlje Slavko je po otvoritvi kongresa predlagal vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Aleksandru in ministrstvu prosvete, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. V svojem poročilu je uvodoma omenil, da bi se moral vršiti letos jubilarni kongres po sklepu I. kongresa, ker obstoja ferijalna ideja že deset let med jugoslovenskim učiteljskim. Radi sodebne krize predlaga, da bi se vršil po sklepu »Upr. odb.« jubilarni kongres l. 1934. V svojem poročilu je nadalje omenil, da je poleg pet uspešnih ekskurzij po naši državi in v ČSR letovalo ob najugodnejših finančnih pogojih preko 300 jugoslovenskih učiteljev na našem Jadranu. V bližnjem času namerava »Glavni pov.« urediti drugo kolonijo v Sloveniji (Rogaška Slatina, Kamnik) poleg že obstoječe kolonije na Jadranu. — Iz poročila »Nadzornega odbora«, ki ga je podal tovariš Smeš Zornepold, je razvidno, da znaša celokupni promet preko 100.000 Din in da znaša vrednost inventarja ca. 22.000 Din in pri tem upoštevajoč, da Upravni odbor UFS ni prejel od nikoder nikake finančne podpore. Predlaga »Glavnemu poverjenikstvu« absolutorij za vestno delo, kar je bilo enoglasno sprejeto. Kongres pa je izrekel glavnemu poverjeniku in ustanovitelju UFS tov. Slavku Mrovlju še posebno zahvalo za njegovo požrtvovalno in uspešno idealno delo. Po poročilih banovinskih poverjenikov so bila sprejeta nova pravila, po katerih je bilo predlagano za organizacijo ime: »Jugoslovensko ferijalno letovišče učiteljev osnovnih in meščanskih šol«. Po sprejetju pravilnika je bil enoglasno izvoljen za glavnega poverjenika in za poverjenika dravske banovine tov. Slavko Mrovlje, za savsko banovino tov. Jurković, za zetsko tov. Gvozdenović, za vardarsko in moravsko tov. Vukašinović, za drinsko tov. Čeliković, za dunavsko banovino in mesto Beograd tov. Atanacković, za vrbasko in primorsko banovino je opolnomočil kongres glavnega poverjenika, da imenuje poverjenika. Po volitvah v »Nadzorni odbor« in po slučajnostih je glavni poverjenik zaključil lepo uspehi II. kongres, pozivajoč članstvo, da naj bo še bolj trdna opora »Glavnemu poverjenikstvu« pri njegovem idealnem delu med jugoslovenskim učiteljskim!

Resolucije udeležnikov telovadnega tečaja v Crikvenici.

1

Podpisani učitelji(ice) iz vse kraljevine Jugoslavije, udeležniki I. učiteljskega ferijalnega tečaja iz predmeta telesne vzgoje po sokolskem sistemu v Crikvenici od 1. do 28. avgusta 1932. predlagajo sledečo

resolucijo:

Z zakonom o narodnih šolah od 5. avgusta 1929. predvideno je, da se na osnovnih šolah poučuje kot 14. predmet učnega načrta telovadba po sokolskem sistemu. Ker učitelji narodnih šol nimajo dovoljne pripravljenosti za ta predmet, a z naredbo ministrstva prosvete se odredjuje sodelovanje v sokolskih edinicah, zlasti v naraščajočih in prosvetnih odsekih, je zato priredilo Jugoslovensko učiteljsko združenje (sekcija za Savsko banovino) ta prvi tečaj z namenom, da se učitelji v tem predmetu pripravijo za izpeljavo fizične vzgoje po sokolskem sistemu v šoli in izven šole. Udeležniki tega tečaja so uvideli veliko važnost in korist tega tečaja ter zaradi tega predlagajo:

1) Da se tečaj takega značaja obdrži na večjih mestih naše domovine vsako leto v čim večjem številu tako, da bi se teh tečajev čim prej udeležil večji del učiteljskega.

Kakor sem bil prijetno presenečen že ob prvih vtisih tega prijaznega doma, tako se mi je vsililo nehotno vprašanje, zakaj ni bilo več pripravljenih. Morda je iskati nekaj vzrokov v tem, ker je bil odprt skoraj tik pred začetkom šolskega leta, ko so si mnogi preskrbeli že drugod preskrbo. Vendar se nisem mogel povsem ubraniti misli, da je tu zopet ono staro nezaupanje v samega sebe, svojo lastno moč. Če bi bil ta dom, ta resnično lepi dom v drugih rokah, pa naj bi bilo v katerikoli, bil bi danes prenatrpan. Ker je naš, samo naš, učiteljski, je treba seveda premisliti, izgovorov, morda dvomov in kajpada nezaupanja. Pri nas je že tako, vsem prej zaupamo, kakor samim sebi. Koliko časa bo še treba, da bo vera v nas same dovolj jaka?

Razmotrivajoč ta vprašanja sem si ogledoval prijazne spalnice, lično kopalnico z bazenom, prostorno svetlo kuhinjo, lepo urejene prostore s pralnico, napravo za centralno kurjavo, stanovanje za hišnika itd. Vse solidno, snažno in prikopno.

Za hišo ureja tovariš upravnik zelenjadni vrt in prostorno igrišče - telovadišče, pri katerem je pokrita lopa, kjer se bo naša deca lahko zbirala tudi v slabem vremenu pri igrah na prostem.

Cas je potekal urno. Na pragu se pojavi gospodinja-mama in pokliče družinico h kosilu.

V luksurijsni jedilnici, ki je le s širokimi steklenimi vrati oddeljena od učilnice, smo se zbrali stari in mladi kakor doma okrog lepo pogrnjenih miz.

Zopet kakor doma. Starejši se poslužujejo dobrot sami, strežbo drug drugemu, da se navadijo lepega vedenja in uslužnosti pri mizi. Mladim pomaga in streže »mama« in nje-

2) Da naj taki tečaji trajajo najmanj dva meseca, a prireajo naj se preko celega leta, ter da bodo pod protektoratom ministrstva telesne vzgoje, a z odobrenjem ministrstva prosvete.

3) Tečaje naj vodijo učitelji-strokovnjaki, ki dobro poznajo potrebe telesne vzgoje in delo v šoli in izven šole. Naše mišljenje je, da za take tečaje odgovarja brat, šolski nadzornik in tovariš Dušan H. Bogunović, učitelj telovadbe na učiteljsku v Zagrebu.

4) Da naj ta državna oblast pripomoč za take tečaje in to:

a) honorar učiteljem;

b) dopust pred prihodom, za čas tečaja in po tečaju.

5) Da naj se ne omeji starost pri sprejemu v take tečaje, ker morajo ta predmet poučevati vsi učitelji — brez ozira na starost.

6) Želeti je, da se tečaji take vrste zaključujejo z izpitom pod predsedništvom odposlanca-strokovnjaka ministrstva za telesno vzgojo in da se dobe spričevala z ocenami.

7) Da se učiteljem, ki dokončajo take tečaje da prednost, da bodo učitelji telovadbe na meščanskih in sličnih šolah, ker imajo strokovno znanje pridobljeno na takih tečajih; a pedagoška sposobnost omogočuje boljši uspeh onih, ki prihajajo iz drugih stanov, a brez pedagoške sposobnosti.

2

To resolucijo predajamo JUU, sekcija za Savsko banovino s prošnjo, da jo preko glavnega odbora izroči ministrstvu prosvete in ministrstvu za telesno vzgojo.

V Crikvenici, dne 29. avgusta 1932.

Šlibar Olga, Ljubljana, Stari trg 21

Manufaktura vseh vrst po znižani ceni. Izrabite priliko!

Osebnostne zadeve.

—i S kraljevim ukazom so imenovani: 1. Bantan Ana iz Rakovca za učiteljico v Spitalu. 2. Berden Franc iz Novega mesta za učitelja v Zgornji Šiški. 3. Berlan Julija iz Trebnjega za učiteljico v Dolnjem Logatcu. 4. Bernetič Valerija iz Čateža za učiteljico v Brezicah. 5. Cirkelbah Viljem iz Trebnjega za učitelja v Primskovu. 6. Čander Martin iz Dola za učitelja v Hrastniku. 7. Črnigaj Slavko iz Stopre za učitelja v Storah. 8. Est-Delac Mara iz Zgornje Šiške za učiteljico v Ljubljani VI. m. 9. Gornik Alojzija iz St. Ilje za učiteljico v Mozirju. 10. Kuralt Antonija iz Predvorja za učiteljico v Križah. 11. Lampret Fortunat iz Borovnice za učitelja v Ljubljani s tem, da vrši službo pri prosvetnem oddelku kralj. banske uprave dravske banovine. 12. Lendovšek Ljuba iz Zagorja za učiteljico v Škofji Loki. 13. Mervič Jožica iz Ribnice za učiteljico v Novem mestu. 14. Mihler Ivan iz Vrhnik za učitelja v Ljubljani s tem, da vrši posle pri prosvetnem oddelku kralj. banske uprave dravske banovine. 15. Mlekuz Vekoslav iz Viča za učitelja v Ljubljani II. 16. Musar Fran iz Smarja-Sap za učitelja v Zidanem mostu. 17. Podbršček Alojzija iz Trbovelj za učiteljico v Trbovlje-Vode, dež. škola. 18. Prelog Matilda iz Murske Sobote za učiteljico v Mariboru, III. deš. šola. 19. Razpotnik Alojzija iz Zidanega mosta za učiteljico pri Sv. Marjeti. 20. Sosič Edvard iz Marjanca za učitelja v Puconcih. 21. Šeme Ana iz Smarjete za učiteljico v Dolnjem Logatcu. 22. Šerbec Josip iz Mute za učitelja v Črmošnjicah. 23. Troha Elica iz Zavrča za učiteljico v Blagovni. 24. Urbanc Katja iz Stične za učiteljico v Ljubljani, Lihtenurnova šola. 25. Vizjak Ljudmila iz Štrekljencev za učiteljico v Litiji. 26. Velikonja Josip iz Spodnje Poljskave za učitelja v Pragerskem. 27. Volčjak Franica iz Peteševca za učiteljico v Hočah. 28. Vrtovec Ciril iz Sv. Je-

na pomočnica. Nič prisiljenega, vse iskreno, kakor doma med svojci.

Po končanem obedu se naši malčki in »študentje« (bila je nedelja) razgovore s tov. upravnikom in »mamo«, kam bodo šli na odh. »Študentje« se gredo kopat, mlajši na izprehod, eni bodo doma; — oni mali spremi mamo, ki ga je prišla obiskat. Po kratkem odmoru in počitku dobe kopalec s sabo malce, ker se bodo vrnili nekoliko kasneje.

Le še nekaj trenutkov in v dosedaj živahnem domu zavladala mir. Doma ostali se uče, drugi igrajo, stari pa posedimo v obdani in modrujemo, kaj in kako, da bo naš dom, ne le samo dom naših malih, ampak res pravi dom vsega učiteljskega, ki se bo zatekalo pod njegovo streho kadarkoli, kakor domov. Zvedel sem, da je pokrenjeno vse, da bodo dobili učitelji za primerno odškodnino v domu prenočišče in hrano.

Menda sem bil prvi deležen prijazne in domače gostoljubnosti našega doma. Kmalu nisem doživel tako prijetnega dneva, kakor je bil moj prvi obisk v prvem domu, ki si ga je postavilo naše učiteljsko. Želel bi le, naj noben tovariš, pa tudi tovarišica ne zamudi lepe prilike, ko se bo mudil v Mariboru, da ne bi obiskal našega prvega doma in naših malih v njem. Prepričan sem, da bo zadovoljen, kakor sem jaz, da se bodo razpršili morebitni pomisleki in predsodki. Začutil bo nujno potrebo, delati na to, da dobi tudi Ljubljana čim prej svoj dom.

Tovariši od severne meje, postavili ste krepak steber k naši vseobčji stanovski zgradbi. Prišli ste od idealnih stremeljenj na realna tla in pokazali, kaj zmore vztrajnost, požrtvovalnost in skupnost.

Jaz vam čestitam!

Sk—

derti za učitelja v Loki pri Zidanem mostu. 29. Zega Nikolina iz Dola pri Ljubljani za učiteljico v Škofji Loki. 30. Zolnir Oskar iz Cinkovca za učitelja v Mariboru. 31. Černuš Karel od Sv. Duha za učitelja v Sostrem.

—i Prevedeni so iz pripravniške v IX. skupino: Mate Marija, učiteljica v Sv. Gotardu, Kranjec Ivanka, učiteljica v Vel. Polani in Ponikvar Stanko, učitelj v Zagorju ob Savi.

Učiteljski pravnik.

—§ »Pregled dospelosti poviškov plače in pravice do višje položajne skupine v šolskem letu 1932./33.« je naslov tiskovine, ki naj si jo nabavi vsak neposredni starešina, da bo imel točno evidenco.

—§ »Moji prejemki v šol. letu 1932./33.« je tiskovina, ki naj si jo nabavi vsak tovariš (ica) in jo izpolni ter vpiše prejemke vsak mesec iz plačilnega seznama. Tiskovini se dobita v knjigarnah Učiteljske tiskarne v Ljubljani in Mariboru.

—§ Tovariše predsednike, ki so nakazali znesek za lanske »Pregled dospelosti poviškov«, kakor je to storil logaški tovariš potom sekcije, prosim, naj mi to sporočijo in sicer dan, kdaj se je to zgodilo. — V. G.

—§ Službena doba — ugotovitev. § 274. uradniškega zakona, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila 1931., določa v I. odstavku, da morajo predložiti civilni aktivni državni uslužbenci v 4 mesecih, t. j. do 31. julija 1931. po neposrednem starešini v originalu ali overovljenem prepisu vse one dokumente, s katerimi žele spopolniti podatke v centralnem Uslužbenem listu glede tega, da bi se jim pripoznalo za pokojnino čas, ki se priznava po tem zakonu za pokojnino (§ 116. in 270. ur. z. — glej Roč. Kat. 1932./33. v XI. poglavju, odstavek B, str. 69). Po prej citirani določbi § 274. ur. zak. je bilo torej treba predložiti le dokazila za vpise, ki niso bili še zabeleženi v Uslužb. listih in se nanašajo v prvi vrsti na čas, označen v § 270. ur. z., ker efektivno službovanje je gotovo vsakdo vpisal že ob prvotni sestavi Uslužb. listov.

Uslužbenec, ki so bili dne 1. aprila 1931. v drž. službi, se ne izdajajo nikake rešitve o službeni dobi, ki je vstevna za pokojnino. Ta se določi le v rešenju o odmeri pokojnine na podlagi vpisov v centralnem Uslužb. listu, kajti prej nima službena doba nobenega vpliva za napredovanje z ozirom na določbe §§ 249., 49. in 52. ur. zakona.

Uslužbenec pa, ki stopijo v drž. službo po 1. aprila 1931., se mora ugotoviti na podlagi predloženih dokazil, kateri prejšnji čas se jim pripozna po tem zakonu za pokojnino. Če je uslužbenec sprejet v drž. službo z ukazom, se mora ugotoviti čas s posebno rešitvijo, ki se izda hkrati z ukazom, če se pa izda odlok o postavitvi, se mora ugotoviti čas z istim odlokom in to po določbah II. odstavka § 274. urad. zakona. Te določbe pridejo v poštev ob priliki reaktivacij upokojenec, sprejemu v državno službo osebe, ki so podale ostavko, kontraktualcev ter onih, ki imajo ob sprejemu v drž. službo dokazila za vstetje časa, ki je naštet v §§ 113., 116. in 270. ur. zakona.

—§ Navedba očetovega (moževega) imena v prošnji (in »Izvodih«) za napredovanje je predpisana ter je točno izvajati in to v lastnem interesu, kajti prošnje, v katerih ni navedeno očetovo odnosno možovo ime, vračajo nadrejene oblasti v spopolnitev, rešitev vlog se s tem zakasni in na ta način trpi event. škoda oni, ki se ne ravnajo po razpisih in navodilih. — Glede oblike očetovega (moževega) imena opozarjamo na navodila v razpisu kraljevske banske uprave in v Roč. kat. na strani 34 in 59, t. j. da se piše ime v obliki svojilnega pridevnika za priimkom in pred krstnim imenom, pribito torej: »Čvek Ivanov Peter« ali »Pev Ignacijeva Marija«. Omožene navedejo le sedanji priimek, možovo ime in svoje krstno ime.

za čeno, za mozo in za otroke —
"Tempo" čviti na otroke

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

Naša gospodarska organizacija.

5. NOVEMBRA POJDEMO V MARIBOR!

Takrat bo namreč slovesna otvoritev Učiteljskega doma, kateri že obratuje od začetka septembra. Splošna želja namreč je, da ta važen dogodek, ko je učiteljsko v naši banovini dobilo svoj prvi dom, ne gre tiho mimo nas in naše javnosti. Zato je bilo prvotno namenjeno, da se vrši slovesna otvoritev dne 8. oktobra in sicer s skupnim zborovanjem vseh treh mariborskih in sosednjih učiteljskih društev. Na ta zborovanja pa naj bi poslala vsa oddaljena učiteljska društva svoje zastopnike. Zvečer istega dne pa naj bi bil koncert pevskega zbora JUU dravske banovine. Isti dan naj bi bilo odkritje spominske plošče pok. voditelju in uredniku Mihaelu Neratu v Krčevini, kakor tudi odkritje spominske plošče vzornikom in dobrotnikom učiteljskega, katerih imena so vklesana v vestibulu Uč. doma.

Ves ta program pa se je preložil na 5. november vsled tehtnih lokalnih prilik. 5. 6. in 7. novembra priredi namreč Maribor razstavo perutnine, sadja in poizkušnjo vina. — Obenem bo tiste dni, v nedeljo, »Beseda« inavčeve pevske župe v spomin 70letnice mariborske čitalnice, ki je bila za narodno pre-

bujenje ne samo Maribora, ampak vsega slovesnega slovenskega štajerskega velevažnega pomena. Vsled tega se je preložila torej tudi slovesna otvoritev Uč. doma in našega koncerta na te dni, ko je pričakovati večjega dotoka ljudi tudi od zunaj. Zaprošena je od skupnega prireditvenega odbora tudi četrtinska vožnja po železnici in je mnogo upanja, da jo dobimo. O podrobnostih vseh teh prireditvev bodo itak obširneje poročali dnevniki. Za učiteljsko pa velja deviza: 5. novembra gremo v Maribor.

—g Samopomoč učiteljskih otrok reg. z. z o. zavezo v Ljubljani sprejma zdrave otroke, posinovljence in varovance učiteljev od dopolnjenega 3. do dopolnjenega 10. leta. — Zadruga ima danes 208 zavarovancev. — Posmrtnina znaša 2080 Din. Pišite še danes po pristopnico na naslov: Samopomoč učiteljskih otrok reg. z. z o. zavezo, Ljubljana, Dunajska cesta 17/I. — Njen načelnik je tovariš Lavrič Pavel.

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Učiteljsko v Cerknici je darovalo 70 Din. Učiteljice gospodinske šole na Mladiki v Ljubljani po tov. Kumlju 50 Din. Učiteljsko narodne šole v Litiji je poslalo namesto cvetja na grob umrlega očmu tov. Pirnika 45 Din. Udeleženci zadržno-knjigovodskega tečaja so na poslovnem večeru nabrali 72 Din. Tovariši, tovarišice! Spominjajte se ob vsaki priliki svojih domov! Skrbimo predvsem za svoj stan.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za čas od 1. 6. do 15. 9. 1932. Članarina: Ptuj, učiteljsko društvo 264 Din; Sv. Lenart v Slov. gorah, učiteljsko društvo 449-90 Din. Delež in pristopnina: 4630 Din. Darila: Učiteljsko društvo Slovenjgradec namesto venca na grob tov. Al. Schechela 100 Din. Neimenovan v Mariboru 150 Din. Simon Vodenik v Kranju 300 Din. Učiteljsko pri Sv. Ani v Slov. gor. namesto venca na grob tovarišice Nade Škerljeve 100 Din. Učiteljsko dekleške osnovne šole v Ptuj 83 Din. Iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi 21.392 Din; slika »Bled« 359 Din; grb 200 Din; za opremo penzionata 1952 Din. Tovariši in tovarišice, spominjajte se ob vsaki priliki Učit. doma! — Pristopajte kot zadržni člani!

—g Zemljevid Kamniških planin. Mnogi tovariši (ice) so že pozabili, da je pred leti izdal Učiteljski dom v Ljubljani izvrsten zemljevid »Kamniške planine« z »Ljubljanskim poljem«. Na njem so zaznamovane vse šole kamniškega okraja, prav tako nekaj šol srezov Ljubljanske okolice, Kranja, Litije, Gornjega grada in Dravograda. — Prosvetna oblast je zemljevid priporočila kot izvrstno učilo. Dobite ga za ceno 4 Din pri Učiteljski domu v Ljubljani. Tu lahko dobe šole tudi Ribičičeve »Igrice«, vezane po 12 Din.

—g Ker se ni mogel udeležiti pogreba umrlega tovariša in narodnega mučenika Fr. Megle, je daroval Uč. domu v Mariboru A. Hren znesek 50 Din.

Mladinska matica

VABILO NA SUBSKRIPCIO.

Pred nekaj meseci smo razpisali subskripcijo za Dr. Čermeljevo knjigo o Tesli in razvoju elektrotehnike. Nekateri šole so se odzvale v prav lepem številu. Mnoge srednje in meščanske šole pa so prezrele naš razpis. Čas, v katerem je izšel subskripcijski oglas, je bil precej neprimeren za propagando za knjigo. Tudi pred počitnicami je bilo, ko so imeli učitelji in učenci, profesorji in študentje polne roke dela in skrbi. Zato ponavljamo subskripcijo.

Knjiga »Tesla in razvoj elektrotehnike« je temeljito delo Dr. Lave Čermelja, znanega strokovnjaka na tem polju. Namenjena je mladini nižjih razredov srednjih, meščanskih in višjih razredov narodnih šol. Iz nje spozna v lahki in umljivi obliki bistvo, svojstva in važnost vseobčje sile elektrike, ki je podlaga vse sodobne kulture in civilizacije.

Plodove civilizacije uživamo tudi mi in malokdo sluti, da so naša Jugoslovenci v razvoju elektrotehnike presenetljivo uspešno sodelovali.

S ponosom lahko kažemo na delo naših rojakov, posebno pa na delo velikega izumitelja in učenjaka Nikole Tesle.

Ob opisu razvoja elektrotehnike spozna mladina zasluge Nikole Tesle in drugih naših velikih mož, da se v njej vzbudi in ojači zanimanje za prirodoslovne vede in tehniko in da se v njej utrja zavest, da gre našemu narodu odlično mesto med kulturnimi narodi. Naši duševni velikani »kakor Nikola Tesla, ki so nam priborili to odlično mesto, pa so mladini svetel vzgled na trdi poti k delu in slavi.

Knjiga bo obsegala okrog 130 strani velikega formata, bo tiskana na finejšem papirju in bo imela okoli 60 slik.

Subskripcijska cena za kartonirane izvode je 26 Din. za vezane 32 Din. Knjižotrska cena pa je določena na 34 in 42 Din. Naročila sprejema do 31. oktobra t. l. Mladinska matica, Ljubljana, Francišanska 6.

Mladinska matica.

—mm S 4. seje Mladinske matice. 1. Rok za subskripcijo za Čermeljevo knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike« se določi do konca oktobra t. l. Po en izvod vabil na subskripcijo se razpošlje na vsa ravnateljstva srednjih in meščanskih šol. Vabilo se ponatisne tudi v »Tovarišu«, kjer naj se dela tudi nadalje za knjigo reklama. — 2. Naj se objavi pozneje v »Tovarišu« v mastnem tisku, da je knjiga »Mihec in Jakec« pošla in da izdamo drugo izdajo, če bo dovolj pripravljenec. — 3. Naj se poskrbi za oferte tiskarne za »Miklavževo noč« v štirih barvah. Priloži naj tudi več vrst papirja.